

ב"ה

פרשת בלק

"אראנו ולא עתה"
במדבר כד, יז.

"גלות אינו בהכרח ענין של עונש"

על הפסוק^[1] "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וגו'" - מפרש רש"י: "רואה אני שבחו של יעקב וגדולתו, אך לא עתה הוא, אלא לאחר זמן, דרך כוכב מיעקב, כתרגומו ("יקום מלכא מיעקב").. וקם שבט, מלך רודה ומושל, ומחץ פאתי מואב, זה דוד כו".

וממשיך בפסוק שלאחרי זה^[2] - "וירד מיעקב", "ועוד יהיה מושל אחר מיעקב .. ועל מלך המשיח אומר כן כו".

וכאן שואל הבן חמש למקרא קושיא עצומה, הטעם שבלעם הקדים לומר "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב", הוא - כדי שלא ישאלו בדור שלאחרי זה היתכן שעדיין לא עמד דוד המלך, ולכן, הקדים לומר "אראנו ולא עתה גו'", "לא עתה הוא אלא לאחר זמן".

ואם ביחס לזמנו של דוד המלך ("דרך כוכב מיעקב גו' ומחץ פאתי מואב, זה דוד") צריך להבהיר ש"לא עתה הוא אלא לאחר זמן" - בנוגע לזמנו של מלך המשיח ("וירד מיעקב .. על מלך המשיח אומר כן") על אחת כמה וכמה.

שהרי, קיום הנבואה אודות דוד המלך היה במשך פחות מחמש מאות שנה, [כמובן מהחשבון שמביא הרמב"ם בריש הלכות בית הבחירה בנוגע לזמן שנבנה בית המקדש - ארבע עשרה שנה שהיה המשכן בגלגל, שלוש מאות שישים ותשע שנה בשילה, וחמישים ושבע שנה בנוב וגבעון - על ידי שלמה, בנו של דוד המלך,]

ואילו הנבואה אודות מלך המשיח - לא נתקיימה עדיין עד היום הזה, אשר, גם בזמנו של רש"י עברו כבר לערך אלף שנה מחורבן בית שני, בהוספה לארבע מאות ועשר וארבע מאות ועשרים השנים (ושבעים שנה

שביניהם) דזמן בית ראשון ושני!

ואם כן, שואל הבן חמש למקרא אצל רש"י - היתכן שלאחרי כל ריבוי השנים (מהזמן שבו נאמרה נבואת בלעם עד לזמנו של רש"י, ועל אחת כמה וכמה עד לימינו אלו) עדיין לא נתקיימה הנבואה אודות מלך המשיח?!...!

ויתירה מזה - שואל הבן חמש למקרא: סיבת הגלות היא - "מפני חטאינו גלינו מארצנו". וכבר למד בפרשת בחוקות^[3] "אז תרצה הארץ את שבתותיה .. כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה בשבתותיכם בשבתכם עליה", ומפרש רש"י, "שבעים שנה של גלות בבל הן היו כנגד שבעים שנות השמיטה ויובל שהיו בשנים שהכעיסו ישראל בארצם לפני המקום" (כפי שמבאר בארוכה את פרטי החשבון).

ואם כן, אפילו נאמר שבזמן בית שני היה החטא חמור יותר, ובמילא, גם עונש הגלות הוא חמור יותר - הרי, העונש צריך להיות בערך, כפלים, שני פעמים שבעים שנה, שלושה פעמים שבעים שנה, ולכל היותר שבעה פעמים שבעים שנה ("ויספת... שבע על חטאתיכם"^[4]), ארבע מאות ותשעים שנה: ואף על פי כן, נמשך עונש הגלות שלא בערך - אלף שנה, אפילו בזמנו של רש"י, ועל אחת כמה וכמה עד לימינו אלו?!

זאת ועוד: מספר בני ישראל שחטאו בזמן בית שני - אפילו אם נאמר שרובם חטאו - אינו בערך כלל למספר בני ישראל במשך כל הדורות שלאחרי זה, אשר, משנה לשנה, ועל אחת כמה וכמה מדור לדור, הולך וגדל מספר בני ישראל על ידי קיום הציווי "פרו ורבו"^[5]. ובמילא, ניתוסף ריבוי הכי מופלג של לימוד התורה וקיום המצוות ומעשים טובים כו' שנעשו במשך כל הדורות, שבודאי מכפר ומתקן כבר את כל החטאים שהיו בזמן בית שני, על ידי מספר יהודים שאינו בערך למספר בני ישראל שניתוסף בכל הדורות שלאחרי זה, ואם כן, היתכן שעונש הגלות נמשך זמן רב כל כך?!

[ופשיטא, שמדור לדור הולך וניתוסף בכפרה ותיקון כו', ולא להיפך חס ושלום - דאם לא כן, מהי התועלת בהמשך הגלות דור לאחרי דור, על מה ממתין הקב"ה?! ואם כן, לא יתכן שבמשך זמן רב כל כך עדיין לא תוקנו כל הענינים כו'.]

...וכאמור, רש"י לא מתרץ שאלה זו לבן חמש למקרא.

...אלא, דובר כמה פעמים שבדרך כלל מעמיד רש"י את הבן חמש למקרא על החזקה שזוכר מה שלמד כבר לפני זה, שלכן, אינו צריך לחזור ולפרש מה שפירש לעיל, אלא אם כן במקרים מיוחדים שיש צורך בהדגשה יתירה, או בספר אחר, וכיוצא בזה.

ובנדון דידן, כאשר הבן חמש לומד בתחלת הפרשה "הנה עם יצא ממצרים"^[6] (וכן בהמשך הפרשה "א"ל מוציאו ממצרים"^[7]), נזכר מיד מה שלמד אודות כללות הענין דגלות מצרים (וגם אמר זה ב"ליל הסדר") - "ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול .. ודור רביעי ישובו הנה"^[8].

ונמצא, שגלות אינו בהכרח ענין של עונש - שהרי מדובר אודות זרעו של אברהם אבינו, יצחק ויעקב והשבטים כו', וחס ושלום לומר שהגיע להם עונש של גלות - כי אם, כדי ש"אחרי כן יצאו ברכוש גדול", כפי שהיה בפועל, "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב . . וינצלו את מצרים"^[9], "ורוקינו"^[10], היינו, שלקחו את כל כלי הכסף וכלי הזהב שהיו בארץ מצרים, "רכוש גדול" בגשמיות כפשוטו, ועל אחת כמה וכמה הענין ד"רכוש גדול" ברוחניות, בירור הניצוצות כו'.

ומכיון שכן, הרי, גם בנוגע לגלות זה ישנו הענין ד"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", אלא, שכאשר מדובר אודות "רכוש גדול" שבאין-ערוך כלל לגבי ה"רכוש גדול" דיציאת מצרים (שהרי צריכים ליקח לא רק את הענינים שהיו בארץ מצרים, אלא גם את הענינים שבכל העולם כולו), לכן, נמשך זמן הגלות באין-ערוך לגבי משך הזמן דגלות מצרים, ובמילא, כל מה שמתארך הגלות יותר, הרי זה כדי שעל ידי זה יתוסף עוד יותר ב"רכוש גדול".

אמנם, עדיין נשארת השאלה והקושיא - "עד מתי"?! ... ואם משום ה"רכוש גדול", הרי, נוסף לכך שעוד בגלות מצרים טענו בני ישראל "ולָאֵי שִׁנְאָא בַּעֲצֻמְנוּ"^[11], היינו, שמוותרים הם על ה"רכוש גדול", העיקר, לצאת מהגלות, הנה עוד זאת, בימינו אלו ישנו כבר ה"רכוש גדול" - ברוחניות, בעניני התורה ומצוותיה, "אין לנו שיור אלא התורה הזאת", על ידי מעשינו ועבודתינו בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

וכדברי בעל הגאולה — שכבר נשלמו כל עניני העבודה, ולא נותר לנו אלא "לצחצח את הכפתורים"^[12],
 ואז, "עמדו הכן כולכם"^[13] לקבל פני משיח צדקנו. - ענין זה לא הובא אמנם בפירוש רש"י, אבל, נתגלה
 בדורנו זה על ידי תלמיד ותיק, תלמיד חכם האמיתי שבדורנו, כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו.
 ומכיון שכן - טוען הילד - היתכן שמשיח צדקנו עדיין לא בא ? ! הוא כבר צחצח את הכפתורים, ... ועדיין
 לא בא! ועל שאלה זו - גם לרש"י אין תירוץ... אלא, שאין זה שייך לפירוש הכתובים בפרשתנו, כי אם,
 שאלה כללית כו'.

קטע משיחת ש"פ בלק, י"ד תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
 תו"מ ה'תשמ"ז ח"ד ע' 31.

- [1] במדבר כד, יז.
- [2] שם יט.
- [3] כו, לד-לה.
- [4] שם יח.
- [5] בראשית א, כח. נח ט, א.
- [6] כב, ה.
- [7] כג, כב.
- [8] לך לך טו. יג-טז.
- [9] בא יב, לה-לו.
- [10] ת"א ופרש"י עה"פ.
- [11] ברכות ט, רע"ב.
- [12] שיחת שמח"ת תרס"ט.
- [13] אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
 - שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

ב"ה

פרשת בלק

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו

שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,

שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה

"גלות אינו בהכרח ענין של עונש"

"אראנו ולא עתה"
 במדבר כד, יז.